

3.LEKCIJA

LIKUMNIEKU SKOLA 法家[fa3 jia1]

Galvenās idejas:

- likums 法 [fa3]
- sods 刑 [xing2]
- atlīdzība 赏[shang3]
- dabas likumsakarības 道[dao4]

Trīs domātāju grupas:

- likuma (法 fa3) atbalstītāji.
Šan Jan 商鞅 (galvenais pārstāvis)
- valsts vadības prasmes (术 shu4) speciālisti;
Šeņ Buhai 申不害 (galvenais pārstāvis)
- varas, politiskās ietekmes (势 shi4) atbalstītāji.
Šeņ Dao 慎到 (galvenais pārstāvis)

Haņ Fei 韩非 3.gs.apvienoja visas šīs teorijas
uzrakstīja likuma skolas galveno darbu „Haņ Feidzi” 韩非子

MOISMA SKOLA 墨家 [mo4 dzja1]

Galvenais pārstāvis **Mo Di** 墨翟 (4.gs.pmē.)

Svarīgākās idejas:

- Visaptveroša mīlestība 兼爱 [jian1 ai4]
- Visu cilvēku vienlīdzība
- Valdnieka izvēle (demokrātijas princips)
- Taupība
- Pret izšķērdību (pret mūziku, ceremonijām, sēru rituāliem)
- Lietderība, utilitārisms

KONFUCIĀNISMS 儒家 [ru2 jia1]

Galvenie pārstāvji

- Konfūcijs 孔子 [Kong3 zi3], 6.-5.gs.pmē.
- Mendzi 孟子 [Meng4 zi3], 4.-3.gs.pmē.

Četras grāmatas 四书 [si4 shu1]

(12.gs. noteica neokonfuciānists Džu Sji)

- [Konfūcija] apkopotās runas, 论语 [Lun2 yu3]
- Mendzi 孟子 [Meng4 zi3]
- Lielā mācība 大学 [Da4 xue2]
- Vidusceļš 中庸 [Zhong1 yong1]

Galvenās idejas

Četras pamatvērtības 四端 [si4 duan1]

- Savstarpējā harmonija 仁 [ren2]
- Pieklājības normas 礼 [li3]
- Taisnīgums/pienākums 义 [yi4]
- Zināšanas 智 [zhi4]

- Godbijība pret vecākiem 孝 [xiao4]
- Ģimene un valsts 家 [jia1] / 国家 [guo2 jia1]
- Lojalitāte 忠 [zhong1]
- Uzticība 信 [xin4]
- Debesu dēls, debesu mandāts, mandāta mainīšana
天子 [tian1 zi3] / 天命 [tian1 ming4] / 革命 [ge2 ming4]
- Teorijas par cilvēka raksturu:
 - Iedaba sākotnēji laba 性本善 [xing4 ben3 shan4]
 - Iedaba sākotnēji ļauna 性本恶 [xing4 ben3 e4]

Sabiedrības struktūra

Nosaukumu precizēšana 正名 [zheng4 ming2]

- Valdnieks izturas kā valdnieks 君君
- Padotie izturas kā padotie 臣臣
- Vecāki izturas kā vecāki 父父
- Bērni izturas kā bērni 子子

Piecas cilvēku attiecības 五伦 [wu3 lun2]

- Starp vecākiem un bērniem ir radniecīgas jūtas
- Starp valdniekiem un padotajiem ir taisnīgums un pienākums
- Starp vīru un sievu ir darbības jomu atšķirības
- Starp vecākajiem un jaunākajiem ir secības ievērošana
- Starp draugiem ir uzticība

Cēlais vīrs 君子 [jun1 zi3]

Niecīgais cilvēks 小人 [xiao3 ren2]